

ТИПОВІ ПОМИЛКИ В СТРУКТУРІ ЗАМІТКИ В ГАЗЕТИ «ЧОРНОМОРСЬКІ НОВИНИ»

Бірюкова Т. Л.

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент
кафедра документознавства та інформаційної діяльності
Одеський національний політехнічний університет

Якубовська М. Г.

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри документознавства та
інформаційної діяльності Одеський національний політехнічний університет

У статті йдеться про головні помилки в структурі замітки – найпоширенішого жанру газети «Чорноморські новини». Відмічено особливості заголовків, ліду, основної частини заміток різних видів. Запропоновано шляхи поліпшення видання.

Ключові слова: газета, замітка, лід, заголовок, інформація.

В статті йдеться про найбільш часто зустрічаємх помилок в структурі замітки – самого розповсюдженного жанру газети «Чорноморські новини». Отмечено особенности заглавий, лида, основной части заметки. Предложены пути улучшения издания.

Ключевые слова: газета, заметка, лед, заглавие, информация.

The article is about the most common mistakes in the structure of newspaper stories – the most spread genre in the newspaper “Chernomorkiye novosti”. Special features of headlines, leads and the main part of the newspaper stories are highlighted. Ways of improvement of the periodical are proposed.

Key words: newspaper, newspaper story, lead, headline, information.

Замітка – один із найпоширеніших жанрів у сучасній журналістиці. Майже 80-90% матеріалів у щоденних газетах та онлайн-виданнях можна віднести до інформаційних. Більшість журналістів-початківців починають свою кар'єру саме з замітки, адже вона є одним із найпростіших (хоча написати якісну замітку інколи буває складно) жанрів. Замітку як вид інформаційного жанру досліджували багато науковців. Серед них З. Вайшенберг[2], В. Здоровега[3], І. Михайлин[4], О. Тертичний[5] та інші. Більшість із дослідників вважають замітку одним із основних жанрів журналістики, на якій базуються всі інші аналітичні та публіцистичні жанри. Вони наголошують на тому, що не дивлячись на те, що замітка є одним із коротких і, на перший погляд, простих жанрів, написати її насправді нелегко. Пошук інформації, визначення основних і другорядних аспектів, перевірка фактів ви-

магають неабиякого професіоналізму та старанності. Дослідження замітки завжди буде актуальним, тому що вона ніколи не зникне із простору друкованих та онлайн-видань, адже саме замітка є одним із основних жанрів у журналістиці.

Замітка є одним із найважливіших інформаційних жанрів на просторах сучасної журналістики. Вона відрізняється своєю простотою та лаконічністю – того, чого потребує читач. Незважаючи на те, що замітка є достатньо короткою та простою за структурою, її успішне написання потребує професіоналізму. Одними з основних труднощів, з якими може зіштовхнутися журналіст, може бути пошук інформації та її перевірка, написання матеріалу без будь-яких емоційних забарвлень та суб'єктивних висловлень.

Замітки поділяються на види. Кожен вид має свої особливості та свою структуру написання. При написанні матеріалів журналіст

має заздалегідь визначити, у якому жанрі він буде писати. Таким чином автор уникне будь-яких непорозумінь із читачем та буде дотримуватись усіх журналістських стандартів.

Окрім цього, замітка має бути оперативною, тому журналіст скоріше за все пише її швидко. Швидкість часто викликає погіршення якості матеріалу, тому можна часто зустріти помилки в матеріалах. Ця проблема завжди буде існувати у нашому медійному просторі, адже людина здатна припускати помилок. Редактор має постійно намагатись звести такі помилки до мінімуму. Тому при підготовці матеріалу варто бути дуже уважним і розвивати навички швидкого написання з мінімальними вадами[5].

Для аналізу ми обрали замітку в газеті «Чорноморські новини» за 2016 рік. Газета «Чорноморські новини» виходить двічі на тиждень: у четвер і суботу. Співзасновниками виступають трудовий колектив редакції та Одеська обласна державна адміністрація. Редактором на даний момент є Іван Мельник. Газета перереєстрована в управлінні у справах преси та інформації Одеської облдержадміністрації 27 листопада 2002 року, реєстраційне свідоцтво ОД-821[1].

При аналізі газети «Чорноморські новини» було знайдено певну кількість помилок різного характеру: невдалий вибір заголовків, неправильне написання ліду, відсутність повної інформації, присутність суб'єктивної точки зору, неправильне фокусування. Такі помилки спричиняють погіршення довіри читача та якості самого видання.

Так, майже всі заголовки заміток у газеті не містять помилок щодо побудови, стилістики чи орфографії. Приблизно 90% заголовків виконують одночасно дві функції: інформування та зацікавлення читача. Більшість матеріалів містять назви матеріалів: короткі, енергійні, які привертають увагу читача, та дають зрозуміти, що відбулось. Однак інколи можна зустріти заголовки, які є суто інформаційними. Наприклад, у замітці за 19 березня 2016 року наявний такий заголовок: «*Олег Ляшко провідав маму Надії Савченко Марію Іванівну*» (№27). Назва матеріалу несе виключно інформаційну насиченість. Окрім

цього, інколи автори матеріалів вдавались до використання заголовків-питань чи заголовків-цитат. Насправді таке вживання заголовків не дало очікуваного результату. Читач хоче почути не питання, а відповідь на нього. Наприклад, замітка з заголовком: «*Управитель чи старший по будинку?*» (№27) заздалегідь не може дати відповідь на таке запитання через функцію свого журналістського жанру. В аналітичних матеріалах використання заголовка-запитання було б доречним, адже автор може запропонувати шляхи розв'язання, показати всі сторони проблеми. У публіцистичному жанрі автор обирає відповідь самостійно та намагається довести й аргументувати свій вибір. В інформаційному жанрі автор лише може вказати на існування проблеми як явища в суспільстві, не більше. Тому те, що автор застосує такий прийом, можна назвати невдалим. Запитання-цитата, до яких також час від часу вдаються автори матеріалів газети «Чорноморські новини», не виправдали очікувань. Наприклад, назва замітки: «*...а ж його брав частинами*» (№30). По-перше, назва несе неоднозначне поняття. По-друге, з точки зору журналістської етики, використання вирваних із контексту слів очевидця, героя подій, є неприйнятною. Використання такого роду заголовків підходить більше до публіцистичних жанрів. Звичайно, цитата є одним із найважливіших джерел інформації, але журналіст має зберігати її точний зміст і бажано не використовувати як заголовок. Читач може неоднозначно сприйняти інформацію та засумніватись у професійних якостях журналіста. Окрім цього, автори деколи вдаються до неприпустимої помилки у своїх матеріалах: заголовок, який надає оцінку. У будь-яких інформаційних та аналітичних жанрах основним правилом є об'єктивність не тільки в назві, але й у всьому матеріалі. У газеті «Чорноморські новини» журналісти дуже рідко, але користувались цим прийомом. Наприклад, матеріал про те, як місцева влада забула відсвяткувати 155-у річницю перепоховання Т. Г. Шевченка, має заголовок: «*Не дочекалися...*» (№32). Сама новина вже є компроментуючою, а заголовок ще більше під-

креслює це та ставлення автора до самої події, влади.

Загалом, у газеті «Чорноморські новини» у 30% випадках можна віднайти помилки у заголовках. Переважно це помилки, які стосуються не стилістичного чи орфографічного написання, а вдалого використання форми заголовка.

Лід у газеті «Чорноморські новини» завжди пишеться стандартним способом. Рідко можна зустріти якийсь «творчий підхід» до його написання. З одного боку, так і має бути, адже замітка – це новина, а вона не повинна бути чимось прикрашена. Однак, на нашу думку, авторам слід додати певних «фарб», адже сама по собі замітка є сухим і суто інформаційним жанром. Читач, який зіштовхується з великою кількістю новин, має обрати конкретне видання, яке надасть цікаво та інформативно новину. Для цього потрібно редактору та журналісту зробити все, аби новина дала вичерпні відповіді на всі 7 запитань та на початку не лише заголовком, але й лідом змусила читача прочитати саме цю замітку. Також слід пам'ятати про те, що зловживати цим методом не можна, адже у журналістиці залишається головним факт.

Так, основний текст замітки в газеті завжди складається із декількох абзаців, у кожному з яких подається додаткова інформація. У деяких замітках надають коментар до події; якщо це, наприклад, замітка-анонс, програму, основну інформацію про подію, автора, художника тощо; опис очевидців; думка експертів та інше. Загалом в основному тексті автор надає усю детальну інформацію і продовжує відповідати на всі питання, які можуть зацікавити читача. У «Чорноморських новинах» спостерігається тенденція надання вичерпної інформації в основному тексті в маленькому обсязі. Насправді, це є позитивною стороною, адже у читача обмаль часу, тому він прагне до стислих текстів. Однак лаконічність інколи буває навпаки недоречно і може завдати більше шкоди. Коли автори пишуть замітки-анотації, читач прагне дізнатись думку експертів, очевидців. У газеті часто відсутня

такого роду інформація. Інколи відчувається те, що автор, не вирішивши в якому конкретному жанрі писати, просто починає друкувати текст, який потім ніби за всіма критеріями підходить до жанру замітки, але водночас містить особисте враження журналіста. Звичайно, важко писати анотацію про щось, не описуючи власні враження, але цього вимагає інформаційний жанр.

Виданню варто уникати при написанні замітки заголовків-цитат та заголовків-запитань, які скоріше викликають непорозуміння, аніж зацікавлення читача. При написанні ліду потрібно розуміти його функцію. Він має надати всю необхідну інформацію та не починатись із деталей. Окрім цього, є величезна кількість видів лідів, за допомогою яких можна досягти її інформативності, і привернення уваги. Тому журналістам потрібно якомога більше шукати способів покращення звичайного ліду-резюме, шукаючи інших методів його написання. Основний текст має містити всю вичерпну інформацію про події. Він надає абсолютно всі відповіді на поставлені запитання. Якщо журналісту невідомі всі факти, то краще взагалі тоді не публікувати новину. У газеті редакція має дотримуватись принципів побудови замітки. Чергування додаткової інформації та основної не можна назвати вдалою. Тому журналістам видання потрібно кожного разу обирати принципи або перевернутої піраміди, або правильної. Дотримання всіх правил написання замітки та журналістських стандартів значно покращить якість матеріалів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Газета «Чорноморські новини» : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://chornomorka.com/>
2. Вайшенберг З. Новинна журналістика : навч. посіб., за загал. ред. В. Ф. Іванова / З. Вайшенберг. – Київ : Академія української преси, 2004. – 262 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підруч. – 2-ге вид., доп. і переробл. / В. Й. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підруч. – 5-ге вид. перероб. і допов. / І. Л. Михайлин. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 496 с.
5. Тertyчный А. А. Жанры периодической печати : учеб. пособ. / А. А. Тertyчный. – Москва : Аспект Пресс, 2000. – 312 с.